

PS-II.431.2.1.2017

**Pani
Lucyna Marecka
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Górowie Iławeckim**
ul. Kościuszki 11
11-220 Górowo Iławeckie

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku ustawy o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej *ustawą o kontroli w administracji rządowej*, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim (ul. Kościuszki 11, 11-220 Górowo Iławeckie; REGON 510513288; NIP 7443-11-20-296).
(akta kontroli str. 1-2)

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie jej prowadzenia wykonywanie zadań w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej nadzorowała **Pani Lucyna Marecka**, która od dnia 1 lipca 1991 r. pełni funkcję Kierownika tego Ośrodka;
(akta kontroli str. 3)

Kontrolę przeprowadził:

- **Zdzisław Jankowski** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – zamiejscowe stanowisko pracy w Delegaturze Urzędu w Elblągu;
 - legitymacja służbowa nr 6/2015 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie;
 - imienne upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego - z dnia 27 grudnia 2016 roku nr FK-VI.0030.1202.2016 - do przeprowadzenia kontroli problemowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim (ul. Kościuszki 11; 11-220 Górowo Iławeckie);
(akta kontroli str. 4-5)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 13 stycznia 2017 roku do 23 stycznia 2017 roku (z przerwą w dniu 20 stycznia 2017 roku). Odnotowano ją - pod pozycją 2/2016 – w książce kontroli prowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.
(akta kontroli str.6)

Zakres kontroli:

- **przedmiot kontroli**
przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- **okres objęty kontrolą**
kontrolą objęto okres od 1 kwietnia 2016 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 525 ze zm.) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.).
(akta kontroli str. 7-15)

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim – w zakresie objętym kontrolą - ocenia się **pozytywnie**.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie analizy sprawozdania "Realizacja Programu Rodzina 500+ w 2016 r. (stan na koniec grudnia), sprawozdania Rb-50 – wydatki (IV kwartał 2016), a także na podstawie informacji otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dokonano następujących ustaleń:

1. W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wydatkowano kwotę 4.262.989,90 zł., w tym na:
 - świadczenia wychowawcze - kwotę 4.181.324,40 zł. (8.383 świadczeń);
 - wdrożenie ustawy - kwotę 20.163 zł.;
 - na obsługę wypłaty świadczeń - kwotę 61.503 zł.
2. Na podstawie informacji uzyskanych z jednostki kontrolowanej ustalono, że w tym okresie na obsługę świadczeń i wdrożenie ustawy nie przeznaczono środków własnych.
(akta kontroli str. 16-23)

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Wiejska Gmina Górowo Iławeckie liczy około 7.000 mieszkańców. Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w tej gminie jest Wójt Gminy Górowo Iławeckie.
(akta kontroli str. 24)

Działania kontrolne wykazały, że na podstawie wydanych upoważnień Wójta Gminy Górowo Iławeckie - zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - **zadania te realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim.**

Decyzje z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wydawane były na podstawie upoważnień udzielonych przez Wójta Gminy Górowo Iławeckie.

Na dzień rozpoczęcia kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał swoją działalność na podstawie *Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim* nadanego Uchwałą Nr XL/343/14 Rady Gminy Górowo Iławeckie z dnia 30 maja 2014 r. - zmienionego Uchwałą Rady Gminy Górowo Iławeckie Nr XIV/113/2016 z dnia 30 marca 2016 roku.

Obowiązujący w dniu rozpoczęcia kontroli *Statut* jednostki kontrolowanej – między innymi - stanowił, że „(...) § 16. Ośrodek realizuje zadania na podstawie obowiązującego prawa, a w szczególności: pkt 17 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci”
(akta kontroli str. 25-29)

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania Ośrodka – na dzień rozpoczęcia kontroli - określał *Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Górowo Iławeckie* ustanowiony Zarządzeniem Nr 3/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy w Górowie Iławeckim z dnia 01 kwietnia 2016 roku. Po dokonanej analizie tego dokumentu kontrolujący ustalił, że obowiązujący *Regulamin Organizacyjny* był aktualny w zakresie objętym kontrolą.
(akta kontroli str. 30-49)

W trakcie prowadzonych działań kontrolnych ustalono, że Ośrodek był przygotowany do wykonywania zadań objętych kontrolą, co nie zakłócało wykonywania w jednostce kontrolowanej zadań z zakresu pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą zadania realizowały 2 osoby i tak:
- jedna osoba od 1 kwietnia 2016 r. – zatrudniona na umowę o pracę (pełny etat);

- jedna osoba w okresie od 19 kwietnia do 30 czerwca 2016 r. – zatrudniona na umowę zlecenie.

Na dzień rozpoczęcia kontroli pracownik zajmujący się wykonywaniem kontrolowanych zadań, posiadał upoważnienia - udzielone przez Wójta Gminy Górowo Iławeckie - niezbędne do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń wychowawczych. Pracownik ten posiadał również zakres czynności zawierające zadania wynikające z ustawy objętej kontrolą.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej posiadał niezbędne upoważnienia Wójta Gminy Górowo Iławeckie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczenia wychowawczego oraz do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

(akta kontroli str. 50-54)

W okresie objętym kontrolą pracownik wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci uczestniczył w szkoleniu mającym wpływ na podwyższenie stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych mu zadań

(akta kontroli str.55-56)

W trakcie kontroli ustalono, że osoba realizująca zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci miały dobre warunki pracy. Zapewniono im niezbędny sprzęt i urządzenia biurowe. Dokumentacja z zakresu kontrolowanych spraw była prawidłowo przechowywana. Interesantom stworzono odpowiednie warunki przyjęć - w pokoju znajdowała się lada a przed pokojem biurko wraz z krzesłem. Budynek posiadał bariery architektoniczne.

(akta kontroli str. 24,57-58)

Podmiot realizujący zadania w zakresie świadczenia wychowawczego – zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy - może przetwarzać, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań, dane osobowe osoby ubiegającej się o świadczenie oraz członków jej rodziny.

Podczas działań kontrolnych prowadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, kontrolującemu przedstawiono dokument potwierdzający zgłoszenie do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych - zbioru danych o nazwie: „PROGRAM 500+”.

(akta kontroli str. 59)

Kontrolującemu okazano umowę licencyjną (na 2016 r.) na oprogramowanie do obsługi „Świadczeń Wychowawczych (SW)” zawartą ze Spółką Akcyjną Sygnity mającą siedzibę w Warszawie.

Ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pracownik merytoryczny posługiwał się aktualną wersją oprogramowania, zgodną z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

(akta kontroli str. 60-61)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

Na podstawie sprawozdania „Realizacja Programu Rodzina 500+ w 2016 r. (stan na koniec grudnia)” ustalono:

- W 2016 r. złożono **583** wniosków o ustalenie prawa do świadczeń wychowawczych w tym:
 - 582 zakończono wydaniem decyzji;
 - 1 oczekuje na rozpatrzenie.
- W grudniu 2016 r. wypłacono **918** świadczeń wychowawczych w tym:
 - 494 świadczeń na pierwsze dziecko

(akta kontroli str. 16-21)

Według otrzymanych informacji do dnia kontroli zakończono wydaniem decyzji również następujące postępowania administracyjne:

- 1 postępowanie zakończone wydaniem decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń;
- 4 postępowania w sprawie zmiany decyzji przyznającej z powodu uzyskania dochodu i przekroczenia ustawowego kryterium dochodowego rodziny, zakończone wydaniem decyzje odmownej.

(akta kontroli str.62-65)

Ustalono, iż w przypadku gdy uzyskanie dochodu (ustalone na podstawie informacji uzyskanej od świadczeniobiorcy) nie powodowało przekroczenia ustawowego kryterium dochodowego rodziny, sprawy

nie rejestrowano – nie wszczynano postępowania administracyjnego. Świadczeniobiorcę o tym fakcie informowano ustnie a dokument informujący o kwocie uzyskanego dochodu wraz z wydrukiem (z systemu) zaktualizowanego dochodu rodziny umieszczano w aktach – według uzyskanych informacji spraw takich było ok. 20.
(akta kontroli str.66)

W czasie prowadzonych działań kontrolnych w GOPS w Górowie Iławeckim analizie poddano akta 35 losowo wybranych spraw (spośród wszystkich zakończonych postępowań) w oparciu o ustalenia w programie kontroli i profesjonalny osąd kontrolerów. W sprawach tych prowadzono 41 postępowań administracyjnych - zakończonych wydaniem decyzji - związanych z realizacją zadań objętych kontrolą. Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości terminowości prowadzonych postępowań..

Kontroli i analizie poddano:

- 26 akt spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 13 akt (50 %) spraw w których przyznano świadczenie na pierwsze dziecko (w rozumieniu ustawy) , w których prowadzono **13 postępowań administracyjnych**, w tym 3 postępowania administracyjne w których osoba samotnie wychowywała dziecko - akta spraw zakończonych wydaniem decyzji wyszczególnionych w ark A poz. 1-13;
(akta kontroli str. 67-133)
 - 13 akt spraw w których przyznano świadczenia na drugie i następne dziecko- w rozumieniu ustawy, w których prowadzono **13 postępowań administracyjnych** - akta spraw zakończonych wydaniem decyzji wyszczególnionych w ark A poz. 14-26;
(akta kontroli str.134-138)
- 4 akt spraw związanych z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian mających wpływ na prawo do świadczeń w szczególności związanych ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny lub składu rodziny w rozumieniu ustawy, w których prowadzono **8 postępowań administracyjnych** – akta spraw zakończonych wydaniem decyzji wyszczególnionych w ark B poz. 1-4;
(akta kontroli str. 139 -180)
- 4 akta spraw związanych z wydaniem decyzji „odmownych”. na cały okres świadczeniowy, w których prowadzono **4 postępowania administracyjne** - akta spraw zakończonych wydaniem decyzji wyszczególnionych w ark C poz. 1-4;
(akta kontroli str. 181-208)
- 1 akta sprawy związanej z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu , w których prowadzono **3 postępowania administracyjne** – akta sprawy zakończonej wydaniem decyzji wyszczególnionych w ark. D poz. 1.
(akta kontroli str. 209-223)

Ilość skontrolowanych spraw i ich akt była wystarczająca do dokonania oceny prowadzonych postępowań administracyjnych, a zastosowane do oceny mierniki były reprezentatywne dla losowo wybranej przez kontrolerów próby badawczej.

W okresie objętym kontrolą GOPS w Górowie Iławeckim nie rozpatrywał żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych.
(akta kontroli str.224)

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono uchybienia, które nie miały wpływu na kontrolowaną działalność, tj.:

- Zawarte w decyzjach (akta postępowań administracyjnych zakończonych decyzjami przyznającymi świadczenia - wyszczególnionymi w arkuszu A poz. 1-26) pouczenia – informacje- nie wymieniały okoliczności których powstanie powoduje ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń wychowawczych albo wstrzymanie wypłaty świadczenia wychowawczego (art.25 ust. 2 pkt 1 ustawy). Treść pouczeń powinna określać :
 - jakie zmiany stanu faktycznego - w stosunku do stanu istniejącego w dniu wydania decyzji - powodują utratę prawa do świadczeń;

- istniejącego obowiązku związanego z niezwłocznym powiadomieniem organu właściwego o wystąpieniu powyższych zmian ponieważ utrata prawa do świadczeń skutkować będzie nienależnie pobranymi świadczeniami, które podlegają zwrotowi wraz z odsetkami.
(akta kontroli str. 67-138)

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonego postępowania administracyjnego

- W 4 przypadkach – co stanowiło 9,8 % ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych – stwierdzono, że w toku prowadzonych postępowań wydane decyzje nie były sporządzone w właściwej formie (decyzje orzekające „odmówić świadczenia” - spełniające zadanie decyzji uchylających) - akta postępowań administracyjnych zakończonych decyzjami wyszczególnionymi w arkuszu B poz. 1-4 (nr. decyzji; 000583/SW/08/2016; 000576/SW/08/2016; 00565/SW/07/2016;000529/SW/06/2016) t.j.:

- art. 27 ust.1 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (w związku z art. 163 Kpa) stanowi, iż „bez zgody strony można **zmienić lub uchylić** ostateczną decyzję, na mocy której strona nabyła prawo do świadczenia wychowawczego, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego”,
- zmiana lub uchylenie decyzji powinna przyjąć formę rozstrzygnięcia (orzeczenia),

(akta kontroli str. 139-180)

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonego postępowania administracyjnego

- Nie rejestrowano otrzymanych informacji (w trybie art. 20 ust. 1 ustawy) od świadczeniobiorców o uzyskaniu dochodu - jeśli po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalono zasadność odstąpienia od wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie uchylenia lub zmiany decyzji przyznającej świadczenia. Świadczeniobiorca o tym fakcie był informowany ustnie – w formie nieudokumentowanej. Informację oraz wydruk aktualnego dochodu rodziny umieszczano w aktach sprawy.

(akta kontroli str. 66)

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonego postępowania administracyjnego

- W 5 przypadkach – co stanowiło 12,8 % ogółu poddanych kontroli i analizie postępowań administracyjnych - podstawy prawne w decyzjach administracyjnych nie zawierały przepisu aktu prawnego decydującego o podjętym rozstrzygnięciu

- w 4 decyzjach orzekających „odmówić świadczenia”- spełniających zadanie decyzji uchylających - brak aktów decydujących o rozstrzygnięciu t.j. art. 163 Kpa oraz 27 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci - akta postępowań administracyjnych zakończonych decyzjami wyszczególnionymi w arkuszu B poz. 1-4 (nr. decyzji; 000583/SW/08/2016; 000576/SW/08/2016; 00565/SW/07/2016;000529/SW/06/2016):

(akta kontroli str. 139-180)

- w 1 decyzji ustalającej wysokość nienależnie pobranych świadczeń oraz zobowiązanie do ich zwrotu - brak aktów decydujących o rozstrzygnięciu t.j. art. 25 ust. 1 i 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - akta postępowania administracyjnego zakończonego decyzją wyszczególnioną w arkuszu D poz. 1 (nr. decyzji 000560?SW/06/2016)

(akta kontroli str. 209-223)

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonego postępowania administracyjnego

Przyczyną powstania stwierdzonych uchybień był nienależyty nadzór Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim nad realizacją bieżących zadań objętych kontrolą

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały wniesione zastrzeżenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- Zmienić formę przekazywanych w trybie art.25 ust.2 pkt 1 ustawy pouczeń (informacji) z wymieniania warunków jakie trzeba spełniać w dniu wydania decyzji aby spełniać ustawowe kryteria przyznania świadczeń na:
 - wykazanie jakie zmiany stanu faktycznego w stosunku do stanu istniejącego w dniu wydania decyzji powodują utratę prawa do świadczeń;
 - informować o istniejącym obowiązku niezwłocznego powiadamiania organu właściwego o wystąpieniu tych zmian gdyż utrata prawa do świadczeń skutkować będzie nienależnie pobranymi świadczeniami, które podlegają zwrotowi wraz z odsetkami.
- Wydawać w właściwej formie decyzje administracyjne kończące postępowanie w sprawie aktualizacji uprawnień do pobierania świadczeń w związku z uzyskaniem dochodu lub zmianą składu rodziny w wyniku którego ustalono częściową lub całkowitą utratę uprawnień do pobierania świadczeń. Rozstrzygnięcie powinno nastąpić w formie decyzji zmieniającej lub uchylającej – zgodnie z art.27 ust.1 ustawy.
- Rejestrować wszystkie informacje otrzymane od świadczeniobiorców otrzymane w trybie art. 20 ust.1 ustawy z stosowną adnotacją:
 - podjęcie dalszych działań np. wszczęcie postępowania administracyjnego
 - odstąpieniu od podjęcia działań z podaniem przyczyny np. rodzina spełnia kryterium dochodowe.
- Wykazywać w podstawach prawnych wydawanych decyzji przepisy decydujące o rozstrzygnięciu, w szczególności:
 - art.27 ust.1 ustawy - w decyzjach zmieniających lub uchylających wydanych w związku z utratą uprawnień do pobierania świadczeń;
 - art. 25 ust.1, ust.3 ustawy - w decyzjach ustalających wysokość nienależnie pobranych świadczeń oraz zobowiązania do ich zwrotu;

Proszę Panią o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach nie podjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że – stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej – od wystąpienia nie przysługują środki odwoławcze.

 WOJEWODA
 WARMIŃSKO-MAZURSKI
 Artur Chojecki